

Actieve raadsinformatie

Registratienummer 2022-24

Datum: 8 februari 2022
Van collegelid: S.J.L. Nienhuis
Aan: Raads- en commissieleden
Onderwerp: Brief RWS over rol gemeente bij onteigening

Rijkswaterstaat heeft in december een brief gestuurd naar uw Raad over de overgang naar de Omgevingswet en wat dit betekent voor de procedure van onteigeningen en daarmee de rol van Rijkswaterstaat bij onteigeningen. In deze brief wordt aangegeven dat de bevoegdheid tot het geven van een beschikking om gronden aan te wijzen ter onteigening, komt te liggen bij de bestuursorganen die het aangaat. Naar aanleiding hiervan heeft uw Raad in de vergadering van 31 januari gevraagd wat deze brief, aan werkzaamheden, betekent. Portefeuillehouder Nienhuis heeft een hierop onderhavige actieve raadsinformatie toegezegd.

De wijzigingen in de onteigeningsprocedure hebben weinig directe gevolgen voor ons

Wij verwachten op dit moment namelijk geen grote hoeveelheden aan extra werkzaamheden voor wat betreft de verandering in de onteigeningsprocedure. Reden hiervoor is dat we op dit moment geen concrete gevallen verwachten waarin onteigening een rol zal spelen, ofwel gevallen waarin gemeente onteigenend bestuursorgaan zal zijn. De verwachting is namelijk dat onteigening veelal zal blijven spelen bij opgaves op voornamelijk regionaal of landelijk niveau, waardoor Waterschap, Provincie of Rijk het onteigenend bestuursorgaan zal zijn.

De wijzigingen worden opgepakt in het programma Omgevingswet

Wegens de hiervoor genoemde redenen zal de ambtelijke organisatie de wijzigingen met betrekking tot de onteigeningsprocedure niet separaat oppakken. De beschreven wijzigingen ten aanzien van onteigeningen komen voort uit de Aanvullingswet Grondeigendom. Deze wet wordt tezamen met de Omgevingswet voorbereid in het programma Omgevingswet. In dit programma zal al het huidige beleid worden aangepast, hierbij wordt dan ook de onteigeningsprocedure meegenomen.

De invoering van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld

Dit betekent dat de bevoegdheden met betrekking tot de onteigening nog niet op ons over gaan per 1 juli 2022. De nieuwe invoeringsdatum is op dit moment nog niet bekend, maar zal waarschijnlijk 1 oktober 2022 of 1 januari 2023 zijn. Hierover ontvangt u binnenkort meer informatie van het programma Omgevingswet.

De nieuwe onteigeningsprocedure brengt een aantal wijzigingen met zich mee

De twee belangrijkste wijzigingen zijn dat het bestuursorgaan de onteigeningsbeschikking gaat nemen in plaats van de Kroon en dat de onteigeningscriteria wettelijk worden vastgelegd. Het is verder ook nieuw dat:

- de onteigeningsbeschikking altijd moet worden bekrachtigd door de bestuursrechter. De bestuursrechter toetst ambtshalve en er is hoger beroep mogelijk bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State;

- het onderscheid in onteigeningstitels verdwijnt. Er komt één uniforme procedure, ongeacht het doel van de onteigening en ongeacht het bevoegd gezag. Het onteigeningsbelang moet worden onderbouwd aan de hand van de aan de locatie toegedeelde functies;
- de onteigenings- en schadeloosstellingsprocedure afzonderlijk worden doorlopen. De onteigeningsprocedure is bestuursrechtelijk van aard en de schadeloosstelling wordt vastgesteld in een verzoekprocedure bij de burgerlijke rechter. De burgerlijke rechter stelt de voorlopige schadeloosstelling vast op 100%. De Onteigeningswet stelt het voorschot van de schadeloosstelling vast op 90%.
- de notaris een onteigeningsakte maakt en deze inschrijft in de openbare registers. Het eigendom gaat over naar de onteigenaar door deze inschrijving en niet meer door inschrijving van het vonnis, waarbij de onteigening was uitgesproken. De rechtbank spreekt namelijk niet langer de onteigening uit;
- het afzonderlijk onteigenen van zakelijke rechten niet meer mogelijk is;
- de wijze van beroep in cassatie wijzigt. Hierbij wordt aangesloten bij de standaard termijnen en procedures van de verzoekprocedure;
- de bezwaarschriftenprocedure bij het deskundigenbericht vervalst. De belanghebbenden en de onteigenaar kunnen opmerkingen maken en verzoeken doen over het concept-deskundigenbericht.

Bijlagen:

Geen